

Република Србија
ФАКУЛТЕТ ПЕДАГОШКИХ НАУКА
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ
Број: 01-1967/1-2
19.5.2026.
Ј а г о д и н а

На основу члана 11. став 3. Правилника о пријави и одбрани завршног рада на мастер академским студијама (број: 01-5812/1, од 24.12.2019.), а у складу са одлуком Наставно-научног већа Факултета, број: 01-5115/1, од 14.11.2019. године, Факултет педагошких наука Универзитета у Крагујевцу обавештава јавност

I. Ставља се на увид јавности завршни рад на мастер академским студијама, под називом *Материјали и средства у просторној целини за истраживање звука*, кандидата Тамаре Томић и *Извештај комисије за оцену и одбрану наведеног завршног рада* број 01-1967/1 од 19.5.2026. године.

II. Извештај Комисије ставља се на увид јавности објављивањем на сајту Факултета. Завршни рад на мастер академским студијама и извештај комисије стављају се на увид јавности у библиотеци Факултета.

III. Рок објављивања: 8 дана.

IV. Примедбе и предлози на урађени завршни рад на мастер академским студијама и извештај комисије достављају се у предвиђеном року преко пословног секретара.

Достављено адиминистратору и библиотеци, и истакнуто на огласној табли 19.5.2026. године.

Самостални стручно-технички сарадник
за студије и студентска питања – мастер
и докторске студије

Ана Келер

**ФАКУЛТЕТ ПЕДАГОШКИХ НАУКА УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ,
ЈАГОДИНА**

**НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ ФАКУЛТЕТА ПЕДАГОШКИХ НАУКА
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ, ЈАГОДИНА**

Република Србија
ФАКУЛТЕТ ПЕДАГОШКИХ НАУКА
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ
Ј А Г О Д И Н А

19.5.2026

Бр. ред.	Бр. одл.	Име	Полож.
01	1967/II		

Одлуком Наставно-научног већа Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу, Јагодина, бр. 01-68/1 донетој на седници одржаној 15. јануара 2026. године, образована је Комисија за оцену и одбрану завршног рада на мастер академским студијама, под називом *Материјали и средства у просторној целини за истраживање звука*, кандидата Тамаре Томић, П-25/2024 МС, у саставу:

Председник:

Проф. др Биљана Стојановић редовни професор Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу, Јагодина, за ужу научну област Педагогија

Чланови:

1. Др Наташа Вукићевић, доцент Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу, Јагодина, за ужу научну област Методика наставе музичке културе
2. Проф. др Ирена Голубовић - Илић, редовни професор Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу, за ужу научну област Методика наставе природе и друштва, ментор.

На основу процене мастер рада Комисија подноси следећи:

ИЗВЕШТАЈ

Мастер рад под називом *Материјали и средства у просторној целини за истраживање звука* написан је у обиму од 81 странице. Након насловне странице, кључне документацијске информације, садржаја рада и резимеа (5 страница) следи текст мастер рада, који је систематизован у следећа поглавља:

1. Увод (2 странице),
2. Теоријски приступ проблему, који састоји из неколико потпоглавља: 1) *Звук у развоју деце предшколског узраста* (Појам и карактеристике звука; Улога звука у сензорном, моторичком, когнитивном и емоционалном развоју детета; Звук и дечја игра у раном детињству; Садржаји које о звуку могу истраживати деца раних узраста) 2) *Просторна целина за истраживање звука и покрета у предшколској установи* (Простор као подстицајно окружење за учење и истраживање; Просторна целина за истраживање звука – појам и значај; Позиционирање и организација просторне целине за звук), 3) *Материјали и средства у просторној целини за истраживање звука* (Врсте материјала за истраживање звука; Импровизовани и неструктурисани материјали као подстицај за истраживање звука; Безбедност и доступност материјала у целини за истраживање звука и покрета), 4) *Улога васпитача у организовању и коришћењу просторне целине за звук* (Васпитач као организатор и посредник у истраживању звука; Допуњавање и реструктурирање просторне целине за звук; Просторна целина за звук у свакодневним и тематским активностима;

Могућности формирања просторне целине за истраживање звука на отвореном (29 страница),

3. Методологија истраживања (4 странице),
4. Интерпретација и анализа резултата истраживања (24 странице)
5. Закључна разматрања (3 странице),
6. Литература (2 странице) и
7. Прилози (5 страница).

У оквиру **увода** кандидаткиња полази од чињенице да се простор у предшколској установи не посматра као неутралан и статичан оквир, већ као значајан педагошки ресурс који обликује дечја искуства, подстиче иницијативу и усмерава процесе учења. Простор, заједно са материјалима, средствима и односима који се у њему граде, постаје активан чинилац васпитно-образовне праксе и важан фактор у подршци целовитом развоју детета. У таквом приступу посебно место заузимају просторне целине које представљају један од кључних елемената подстицајног окружења за учење, јер омогућавају ситуационо, искуствено и интегрисано учење. Целина која је у фокусу овог рада је просторна целина за истраживање звука и покрета која омогућава деци да на различите начине производе, слушају и истражују звукове, користе разноврсне материјале и средства, повезују звук са покретом и телесним изразом, као и да кроз заједничке активности развијају комуникацију и сарадњу. С тим у вези, рад је усмерен на испитивање материјала и средстава у просторној целини за истраживање звука и покрета у предшколској установи, као и на ставове и искуства васпитача у вези са организацијом и коришћењем ове просторне целине.

У **теоријском делу** рада најпре је наглашено да се истраживање звука на предшколском узрасту не односи искључиво на музичке садржаје, већ обухвата широк спектар искустава – од препознавања и разликовања звукова из непосредног окружења, преко експериментисања са материјалима који производе звук, до укључивања звука у игру, покрет и стваралачке активности. Кандидаткиња наводи појмовно одређење звука и објашњава његове основне карактеристике, разлику између звука и тона и улогу звука у сензорном, моторичком, когнитивном и емоционалном развоју детета, при чему напомиње да звучна и музичка искуства заузимају значајно место, јер представљају један од првих облика организоване комуникације детета са окружењем. Деца већ у најранијем узрасту поседују способност перцепција интонације, ритма и мелодије, као и развијену музичку меморију. Те способности могу бити значајно подстакнуте адекватним окружењем, подршком одраслих и учесталим музичким искуствима. Кроз слушање, производњу и истраживање звукова, деца развијају пажњу, концентрацију, памћење и способност разликовања, упоређивања и класификовања звучних појава, а различита музичка искуства имају позитиван утицај и на социјални, моторички и емоционални развој детета.

Када је у питању игра као основни облик активности детета, звук може бити непосредан стимуланс (као што су гласови, музички звуци или ритмички покрети), али и средство кроз које дете учи да повезује узрок и последицу, разликује звучне детаље и истовремено развија перцептивне и моторичке вештине. Музичке активности које подразумевају певање, ритмичке игре, слушање музике и/или свирање инструмената значајно доприносе развоју пажње, креативности, самопоуздања и способности изражавања. Ритмичке игре, које спајају звук и покрет, омогућавају деци да уочавају регуларност ритма, да усаглашавају тело са слушним сигналимa и да на тај начин побољшавају крупну моторичку контролу. Заједничко учешће у музичким играма и активностима слушања, певања или кретања уз звук јача осећај припадности групи,

подстиче сарадњу међу вршњацима и омогућава деци да слободно изражавају своја осећања у подршци других, односно доприноси развоју емпатије и социјалних вештина деце.

Када су у питању садржаји које могу истраживати деца раних узраста реч је о постепеном упознавању различитих извора звука, његових основних карактеристика и начина на које звук настаје и мења се, одређивања извора из којег звук допире, ширење и одбијање звука од чврстих површина, преношење звука кроз различите средине чиме звук постаје средство истраживања, комуникације и учења. У процесу упоређивања различитих звукова, деца развијају слушну дискриминацију, способност препознавања разлика у јачини, боји и трајању звука и схватају да звук није статична појава, већ да се његове карактеристике мењају у интеракцији са окружењем. Прва сазнања о сложенијим звучним појавама деца стичу истраживањем вибрација, резонанције и међусобног деловања звукова, а посебно интересантан садржај односи се на визуелизацију звука, односно истраживања у оквиру којих деца уочавају да звук може оставити видљиве трагове.

Користећи разноврсне материјале и средства прилагођена њиховом узрасту и развојним могућностима деца кроз игру, експериментисање и непосредно искуство различите звучне појаве истражују у оквиру просторне целине за истраживање звука и покрета, па с обзиром да је тај део простора у фокусу рада, кандидаткиња детаљно анализира њену организацију, структурирање и позиционирање у предшколској установи, материјале и средства којима би требало да буде опремљена и начине на које васпитачи могу подстаћи и иницирати разноврсне музичке игре и звучне активности. У том контексту просторна целина за истраживање звука у предшколској установи представља интегрални део свакодневног живота деце у вртићу у оквиру кога деца, у складу са сопственим интересовањима и тренутним потребама, користе музичке инструменте, импровизоване и неструктурисане материјале, реквизите и аудио-средства и истражују природне звуке, звукове окружења, музику различитих култура, ритам у говору и покрету или звучне ефекте у причама и драмским играма.

Поглавље **Методологија истраживања** кандидаткиња структурира поступно наводећи *проблем* истраживања одређен питањем *Да ли и на који начин васпитачи организују, опремају и користе простор намењен истраживању звука?* Уочена варијабилност у пракси, која се креће од добро оформљених и доступних целина до оних које се јављају само у оквиру повремених тематских активности, указује на потребу да се систематски испита да ли заиста постоји и како се просторна целина за истраживање звука и покрета користи у свакодневном животу вртића. Ова варијабилност услова и решења у пракси указује на потребу да се детаљније испитају педагошке одлуке и разлози који стоје иза њих. У том контексту *предмет* овог истраживања су постојање, опремљеност, доступност и начини организовања просторне целине за истраживање звука и покрета у радним собама предшколске установе, начини на које васпитачи ову целину користе у свакодневном раду, разлози њеног формирања у различитим просторима вртића, као и ставови васпитача о значају, могућностима, ограничењима и потенцијалном унапређивању оваквог простора. У складу са тим циљ истраживања био је утврдити материјале, средства, опремљеност и начине коришћења просторне целине за звук у ПУ „Наша радост” у Смедереву, а истраживачки задаци произашли из овако постављеног циља били су:

1. Утврдити да ли у радним собама постоји оформљена просторна целина за истраживање звука и покрета.

2. Представити и описати материјале, играчке, инструменте и импровизована средства које просторна целина за истраживање звука и покрета садржи.

3. Испитати да ли деца свакодневно или само повременo (тематски) користе просторну целину за истраживање звука и покрета.

4. Утврдити шта васпитачи виде као потенцијале и ограничења игре и истраживања деце у просторној целини за истраживање звука и покрета.

5. Испитати, навести и описати предлоге васпитача за унапређење просторне целине за истраживање звука и покрета.

6. Осмислити модел оптимално и креативно уређене просторне целине за истраживање звука и покрета.

Истраживање је спроведено применом квалитативног приступа, коришћењем дескриптивне методе, поступка анализе садржаја, технике полуструктурираног интервјуа и техником систематског посматрања 10 радних соба, при чему се, уз помоћ посебно креиране чек листе за посматрање, пратило: постојање и позиционирање просторне целине за звук и покрет, доступност материјала, разноврсност средстава, начин распореда, фреквенција коришћења и целокупна организованост простора. Када је у питању интервју, узорак је био пригодни, намерно изабрани и обухватао је 20 васпитача предшколске установе „Наша радост” у Смедереву.

Анализа и интерпретација резултата истраживања представљени су у последњем делу рада на тај начин што их је кандидаткиња, према утврђеним задацима истраживања, систематизовала у 6 засебних потпоглавља. Резултати су показали да просторна целина није равномерно заступљена у свим радним собама, као и да постоји разлика између структурне и функционалне перцепције њеног постојања. Материјали, играчке, инструменти и импровизована средства су у већини случајева присутни, али нису довољно разноврсни, систематски организовани и континуирано доступни деци. Иако васпитачи препознају њихов значај за развој моторичких, когнитивних и социо-емоционалних способности, у пракси се уочава несразмера између те свести и реалних услова у којима се активности реализују. Просторна целина за звук и покрет се чешће користи повремено, у оквиру тематских и планираних активности, него као стално доступан део окружења, а васпитачи препознају значајан развојни потенцијал просторне целине за звук и покрет, посебно у домену креативног изражавања, покрета и истраживачког понашања деце. Када су у питању ограничења и изазови са којима се васпитачи сусрећу, реч је о просторним условима, доступности материјала и нивоу стручне подршке, јер су васпитачи истакли да би им за унапређивање ове просторне целине значили практични примери, стручно усавршавање и адекватна материјална подршка. Васпитачи поседују развијену визију оптимално уређене звучне целине, која обухвата флексибилан и подстицајан простор, разноврсне материјале, могућност интеграције звука и покрета, као и укључивање савремених техничких средстава и спољашњег окружења, што може послужити као основа за унапређивање праксе, планирање просторних решења и осмишљавање стручног усавршавања васпитача.

У поглављу **Закључна разматрања** истакнуто је да просторна целина за истраживање звука и покрета није уједначено заступљена у свим радним собама које су опсервиране, да је опремљена ограниченим и често импровизованим материјалима, а њена употреба није у довољној мери интегрисана у свакодневне активности деце. Анализа исказа васпитача показује да они препознају значај звучних активности за развој дечјих социјалних односа, креативности и истраживачког понашања, али истовремено указују на бројна ограничења која се односе на простор, материјале и стручну подршку. Резултати истраживања указују на потребу за: јаснијим дефинисањем и стандардизацијом просторне целине за звук и покрет на нивоу установе; континуираним и систематским допуњавањем материјала;

повећањем доступности материјала деци ради подстицања самосталног истраживања; интеграцијом звучних активности у свакодневни рад, а не само у оквиру тематских активности; унапређивањем стручних компетенција васпитача кроз практичне обуке и размену искустава и јачањем сарадње са родитељима и широм заједницом.

Закључак и предлог

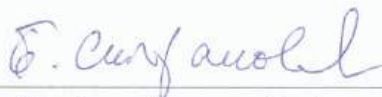
Просторна целина за звук и покрет представља значајан, али недовољно искоришћен ресурс у предшколском програму, па њено унапређивање може допринети квалитетнијем развоју дечје игре, социјалне добробити и међусобних односа деце. Кроз звук деца истражују ритам, динамику, тишину и кретање, повезујући слушна искуства са телесним, емоционалним и когнитивним доживљајима, па је истраживање звука повезано са развојем чулне перцепције, моторике, концентрације, емоционалног изражавања и социјалних односа, а уједно представља снажан подстицај за игру, покрет и стваралаштво. У том смислу, просторна целина за истраживање звука и покрета има потенцијал да постане значајно место дечјег учења и изражавања у предшколској установи.

Комисија, у складу са наведеним, предлаже Наставно-научном већу да усвоји поднети извештај и одобри јавну одбрану завршног мастер рада на тему *Материјали и средства у просторној целини за истраживање звука*, кандидата **Тамаре Томић** П-25/2023-МС.

Комисија:

Др Наташа Вукићевић, доцент
Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу, Јагодина,
за ужу научну област *Методика наставе музичке културе*,
члан

Проф. др Биљана Стојановић, редовни професор
Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу,
Јагодина, за ужу научну област *Педагогија*,
члан

Проф. др Ирена Голубовић-Илић, редовни професор
Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу, Јагодина,
за ужу научну област *Методика наставе природе и друштва*,
ментор